

PATRICIA
HIGHSMITH

Ripley'nin Oyunu

Çeviri: SAMİM SAKACI

♥ can
roman

PATRICIA HIGHSMITH
RIPLEY'NİN
OYUNU

Ripley's Game, Patricia Highsmith

© 1993, Diogenes Verlag AG Zürich

© 2016, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin ilk baskısı İngilizce dilinde 1974 yılında yapılmıştır.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Mart 2016, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Editör: Seçkin Selvi

Düzeltili: Tuğba Eriş, Aylin Samancı

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Tasarım (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası

Mahmutbey Mah. Devkaldırımı Cad. Gelincik Sokak No: 6 Kat: 3 Güven İş Merkezi, Bağcılar, İstanbul

Sertifika No: 22749

ISBN 978-975-07-3184-6

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750731846

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

PATRICIA HIGHSMITH
RIPLEY'NİN
OYUNU

ROMAN

İngilizce aslından çeviren

Samim Sakacı

♥can

Patricia Highsmith'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Ripley Su Altında, 2000

Yetenekli Bay Ripley, 2001

Ripley Yeraltında, 2016

Ripley ve Peşindeki Çocuk, 2016

PATRICIA HIGHSMITH, 1921'de Teksas'ta doğdu, 1927'de ailesiyle New York'a taşındı. Üniversite eğitimini burada, Barnard Koleji'nde tamamladı. Küçüklüğünde annesi onu doğurmak istemediğini söyleyince annesiyle ömür boyu girdiği çatışma, polisiye romana yönelmesine yol açtı. Ateist olan Highsmith, Amerika'nın demokratik ideallerine inanırdı ancak ülkenin 20. yüzyıldaki kültürel yapısını ve dış politikasını da şiddetle eleştirdi. Suç işleme psikolojisini, çift kişilik sorununu işleyerek çarpıcı romanlar kurgulayan Highsmith çok sayıda ödül aldı. İlk romanı *Trendeki Yabancılar*, "Ripley" serisi ve başka yapıtları birçok defa sinemaya uyarlandı. Diğer eserlerinin arasında *Carol*, *Ocak Ayının İki Yüzü*, *Edith'in Güncesi*, *Küçük g: Bir Yaz Masalı* ve *Bir Kadın Düşmanından Öykücükler* sayılabilir. Highsmith, ömrünün son on iki yılını geçirdiği İsviçre'nin Locarno kentinde 1995'te lösemi-den hayata veda etti.

SAMİM SAKACI, 1961 yılında İstanbul'da doğdu. Avusturya Lisesi'nde, ardından da Viyana Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde okudu. Çeviri yapmaya uzmanlık eğitimi sırasında başladı. Kamuda ve özel sektörde uzun yıllar hekimlik yaptı. Kitaplarını çevirdiği yazarlar arasında, Fernando Morais, Adam Blake, Jasper Kent, David Carnoy ve Warren Ellis var. Halen Edremit'te yaşıyor, roman ve tıp kitapları çeviriyor.

1

“Kusursuz cinayet diye bir şey yoktur,” dedi Tom, Reeves’e. “Öyle bir şey hayal etmeye çalışmak ancak bir salon oyunu olabilir. Çözülmemiş bir sürü cinayet olduğunu söyleyebilirsin elbette. O farklı.” Tom sıkılmıştı. Küçük fakat keyifli bir ateşin çıtırdadığı büyük şöminesinin önünde gidip geliyordu. Basmakalıp ve iddialı ifadelerle konuştuğunu hissetti. Ama mesele şuydu ki, Reeves’e yardım edemezdi ve bunu ona zaten söylemişti.

“Evet, tabii,” dedi Reeves. Sarı saten kumaşla kaplı koltuklardan birinde oturuyordu. Zayıf bedeniyle öne doğru eğilmiş, ellerini dizlerinin arasında kavuşturmuştu. Açık kumral saçları, soğuk, kurşuni gözleri ve kemikli bir yüzü vardı. Güzel bir yüz değildi fakat sağ şakağın-
dan yanağı boyunca neredeyse ağzına kadar uzanan on-on iki santimlik yara izi olmasa oldukça yakışıklı sayılabilirdi. Yüzün geri kalanından biraz daha pembe görünen ize bakılırsa yara iyi dikilmemiş, belki de hiç dikiş atılmamıştı. Tom bu yara izi hakkında hiç soru sormamıştı, fakat bir defasında Reeves kendiliğinden, “Kızın biri pudriyeriyle yapmıştı. Düşünebiliyor musun?” demişti. (Hayır, Tom bunu düşünemiyordu.) Reeves bir an kederle gülümsemişti ve bu Tom’un onda gördüğünü hatırlayabildiği nadir gülümsemelerden biriydi. Diğer

bir defasında da, “Bir at beni sırtından attı ve üzengiye takılıp birkaç metre sürüklendim,” demişti. Gerçi bunu başka birisine söylemişti, fakat o sırada Tom da oradaydı. Tom’a göre asıl şüpheli, bir yerlerde çok pis bir kavgada çekilmiş olan kör bir bıçaktı.

Reeves bu defa Tom’dan bir veya iki “basit cinayet” ve muhtemel bir hırsızlık işini –ki o da güvenli ve basitti– halledecek birini bulmasını veya tavsiye etmesini istiyordu. Tom’la konuşabilmek için Hamburg’dan Villeperce’e gelmişti ve gece orada kalıp ertesi gün bu konuyu başka birisiyle görüşmek üzere Paris’e gidecek ve yine başarısız olursa biraz daha düşünebilmek için Hamburg’daki evine geri dönecekti. Reeves esasında çalıntı mal alıp satan biriydi, fakat son zamanlarda Hamburg’un yasadışı kumar dünyasında boy göstermeye başlamış ve şimdi de onu koruma işini üstlenmişti. Neye karşı koruyordu? O dünyaya girmeye çalışan İtalyan köpekbalıklarına karşı. Reeves’e göre Hamburg’daki İtalyanlardan biri ortamı yoklasın diye gönderilmiş bir mafya tetikçisiydi. Diğeri de başka bir aileden olabilirdi. Reeves bu davetsiz misafirlerden birini veya ikisini birden ortadan kaldırmak suretiyle mafyanın başka girişimlerde bulunma konusundaki hevesini kırabileceğini ve Hamburg polisinin dikkatini mafya tehdidine çekebileceğini umuyordu. Gerisini, yani mafyayı oradan uzaklaştırma işini, onlara bırakabilirdi. “Bu Hamburg’lu çocuklar düzgün bir ekip,” diye açıkladı hevesle. “Belki birkaç özel kumarhane işletmekle yasadışı bir iş yapıyorlar, fakat kulüp olarak yasadışı değil ve ölçüsüz kârlar da elde etmiyorlar. Mafyanın Amerikan polisinin burnunun dibinde her türlü pis işi yaptığı Las Vegas’taki gibi değil yani.”

Tom şömine demirini alıp ateşi bir araya topladı, bir kütüğün düzgün bir şekilde kesilmiş diğer üçte birlik parçasını da üzerine koydu. Saat altıya geliyordu. Bir

içki alma saati yaklaşmıştı. Neden şimdi olmasını ki?
“Acaba...”

Tam o sırada Ripley'nin kâhyası Madam Annette mutfaktan gelip içeri girdi. “Affedersiniz efendim. Beyefendi çay istemediğine göre içkilerinizi şimdi almak ister misiniz Mösyö Tom?”

“Evet, teşekkür ederim Madam Annette. Ben de tam öyle düşünüyordum. Ve Madam Heloise'a da bize katılmasını söyler misiniz lütfen?” Tom, Heloise'ın gelip havayı biraz hafifletmesini istiyordu. Öğleden sonra üçte Reeves'i almak üzere Orly'ye gitmeden önce onun kendisiyle bir şey konuşmak istediğini söylemiş, o yüzden de Heloise bütün öğleden sonra ya bahçede oyalanmış ya da üst katta vakit geçirmişti.

Reeves son dakika telaşı ve umudu içinde, “Bu işi kendin üstlenmeyi düşünmez miydin?” diye sordu. “Senin bir bağlantın yok gördüğün gibi ve bizim istediğimiz de bu. Güvenlik. Ne de olsa doksan altı bin papel fena sayılmaz.”

Tom başını salladı. “Ben bir şekilde seninle bağlantılıyım.” Ne yazık ki Reeves Minot için ufak çalıntı malları bir yerlere postalamak veya mikrofilm rulusu gibi küçücük şeyler yerleştirdiği dış macunu tüplerini hiçbir şeyden kuşkulandırmayan sahiplerinden çalmak gibi ufak işler yapmıştı. “Bunca polisiye işin ne kadarından paçayı kurtarabilirim sence? Biliyorsun ki korumam gereken bir itibarım var.” Tom neredeyse buna gülecekti ama o andaki gerçek hisleri nabzını hızlandırmıştı. Eşiğinden dönmeyi başardığı bir felaketten, Derwatt olayından altı ay sonra şimdi yaşadığı güzel evi ve güvenli hayatını düşününce sırtını dikleştirdi. O olayda sadece bir şüpheli olarak kalmış ve yakayı sıyırmıştı. Evet, ince bir buz tabakasıydı ama kırılmamıştı. Tom, İngiliz Müfettiş Webster ve birkaç adli personelle birlikte ressam Derwatt ol-

duğu düşünölen adamın cesedini yaktığı Salzburg ormanına gitmişti. Polis onun kafatasını niye ezdiğini sormuştu. Aklına geldiğinde Tom hâlâ irkiliyordu; çünkü bunu üst dişleri parçalamak ve gizlemek için yapmıştı. Altçene kolayca yerinden çıkmıştı ve Tom onu uzak bir yere gömmüştü. Üst dişlerin bazıları adli personel tarafından toplanmıştı fakat son altı senedir Meksika’da yaşayan (öyle düşünölüyordu) Derwatt’ın Londra’daki bir diş hekiminde diş kaydı bulunmuyordu. “Onu yakma, küle dönüştürme fikrinin bir parçası gibi görüldüğü için,” diye cevap vermişti Tom. Yakılan ceset Bernard’ın cesedi idi. Evet, o anda içinde bulunduğu tehlike ve kömürleşmiş kafatasının üstüne büyük bir kaya parçasını indirmenin yarattığı dehşet aklına geldikçe hâlâ ürperiyordu ama en azından Bernard’ı öldürmemişti. Bernard Tufts intihar etmişti.

Tom, “Tanıdıkların arasında bunu yapabilecek birisini bulabileceğinden eminim,” dedi.

“Evet ve o da benimle ilgisi olan birisi olurdu; senin olduğundan daha fazla. Ah, tanıdığım insanlar hep bir şekilde bilinen kişiler,” dedi Reeves, yenik, hüzünlü bir tonla.

“Sen bir sürü saygıdeğer insan tanıyorsun Tom, temiz ve suça bulaşmamış insanlar.”

Tom güldü. “Öyle birisini nereden bulacaksın? Bazen senin, aklını kaçırdığını düşünüyorum Reeves.”

“Hayır! Ne kastettiğimi biliyorsun. Bunu para, sadece para için yapacak birisi lazım. Uzman olması gerekmez. Biz gereken bütün hazırlığı yaparız. Ortalık yerde birisine suikast yapmak gibi olacak. Sorguya çekilecek olursa, böyle bir şeyi asla yapamayacağı izlenimini veren birisi olmalı.”

Madam Annette servis arabasıyla içeri girdi. Gümüş buz kovası pırl pırl parlıyordu. Araba biraz gıcırđıyordu

ve Tom haftalardır onu yağlamayı düşünüyordu. Reeves'le gevezelik etmeye devam edebilirdi çünkü Madam Annette İngilizce bilmiyordu, fakat Tom bu sohbetten sıkılmıştı ve Madam Annette'in içeri girmesiyle kesintiye uğramasını memnuniyetle karşıladı. Normandiyalı bir aileden gelen, altmışlı yaşlarda, düzgün görümlü ve sağlam yapılı bir kadın olan Madame Annette nadir bulunur bir hizmetkârdı. Tom, Belle Ombre'un onsuz idare edilebileceğini hayal bile edemezdi.

Biraz sonra Heloise bahçeden geldi ve Reeves ayağa kalktı. Heloise'ın üstünde, pembe-kırmızı renkli şeritler halinde dikey olarak LEVI sözcüğü yazılı geniş paçalı, kaba pamuklu kumaştan bir iş tulumu vardı. Uzun sarı saçlarını toplamamıştı. Tom o saçların alev gibi parladığını gördü ve, "Biraz önce konuştuğumuz şeylere kıyasla ne kadar saf," diye düşündü. Ama Heloise'ın saçlarındaki ışık altın rengiydi ve bu Tom'a parayı hatırlattı. Yüzde aldığı Derwatt resimlerinin satışları başka resim olmadığı için yakında sona erecek olmasına rağmen daha fazla paraya ihtiyacı yoktu. Derwatt eserlerini tedarik eden şirketten hâlâ yüzde alıyordu ve bu devam edecekti. Tom'un, hazırladığı sahte vasiyet sayesinde kendisine miras kalan Greenleaf tahvillerinden elde ettiği mütevazı ama giderek artan bir geliri vardı. Ayrıca Heloise babasından dolgun bir harçlık da alıyordu. Açgözlü olmanın lüzumu yoktu. Mutlaka gerekli olmadıkça Tom cinayetten nefret ederdi.

Heloise İngilizce, "Güzel bir sohbet oldu mu?" diye sordu ve kendini zarifçe arkasındaki sarı kanepeye bıraktı.

"Evet, teşekkür ederim," dedi Reeves.

Konuşma Fransızca devam etti; çünkü Heloise'ın İngilizcesi iyi değildi. Reeves pek Fransızca konuşamazdı ama idare etti, ayrıca önemli şeylerden de bahsetmiyorlardı; bahçe, yumuşak geçen kışı gerçekten geride bırak-

tıkları, mart başı olmasına rağmen nergislerin açıyor olması. Tom servis arabasındaki küçük şişelerden birini alıp Heloise'a şampanya ikram etti.

"Hamburg'da hava nasıl?" Heloise tekrar cesaretini toplayıp İngilizceye dönmüştü ve Tom, Reeves Fransızca basmakalıp bir cevabı toparlamaya çabaladığı sırada karısının gözlerinde keyifli bir ifadenin belirdiğini gördü.

Hamburg'da da hava çok soğuk değildi. Reeves kendisinin de bir bahçesinin olduğunu ve *petite maison*'unun¹ Alster Nehri'nin kenarında bir tür koyda bulunduğunu, kıyıda birçok insanın evinin ve bahçesinin olduğunu, sudan faydalanabildiklerini ve isteyenlerin küçük bir tekneye sahip olabileceğini de ekledi.

Tom, Heloise'ın Reeves Minot'dan hoşlanmadığını, ona güvenmediğini biliyordu. Heloise'a göre Tom o tür insanlardan kaçınmalıydı. Tom o gece Heloise'a dürüstçe Reeves'in çevirdiği işte yer almayı kabul etmediğini söyleyebileceği için sevindi. Heloise her zaman babası ne diyecek diye endişe ederdi. Babası Jacques Plisson milyoner bir ilaç üreticisi, bir De Gaulle'cü, Fransız saygınlığının bir özüyüdü. Ve hiçbir zaman Tom'dan hoşlanmamıştı. Heloise sık sık Tom'u, "Babam daha fazlasını kaldıramaz," diye uyarırdı fakat Tom onun babasından aldığı harçlıktan çok kendisinin güvenliğiyle ilgilendiğini bilirdi. Heloise'a göre babası onu sık sık harçlığını kesmekle tehdit ediyordu. Heloise haftada bir kez, genellikle cuma günleri Chantilly'deki evlerinde anne ve babasıyla öğle yemeği yerdi. Tom, babasının Heloise'a harçlık vermeyi kesmesi durumunda Belle Ombre'daki hayatlarına devam etmelerinin mümkün olmayacağını bilirdi.

Akşam yemeğinde Madam Annette'in kendi özel sosuyla hazırladığı soğuk enginar ve ardından da *médailles*

1. (Fr.) Küçük ev. (Y.N.)

de boeuf vardı. Heloise üstünü değiştirmiş, açık mavi sade bir elbise giymişti. Tom'a kalırsa karısı Reeves'in istediğini alamadığını hissetmişti. Odalarına çekilmeden önce Tom, Reeves'in rahat etmesi için gereken her şeyi yaptı ve sabah çayını veya kahvesini odasına saat kaçta istediğini sordu. Reeves saat sekizde kahve istediğini söyledi. Evin sol tarafındaki misafir odasında kalacak ve böylece genellikle Heloise'in kullandığı banyoyu kullanacaktı, fakat Madam Annette, Heloise'in diş fırçasını çoktan Tom'un banyosuna götürmüştü bile.

"Yarın gideceği için memnunum. Niçin bu kadar gergin?" diye sordu Heloise, dişlerini fırçalarken.

"O her zaman gergindir." Tom suyu kapatıp duştan çıktı ve hemen büyük, sarı bir havluya sarındı. "Belki de o yüzden bu kadar zayıftır." İngilizce konuşuyorlardı çünkü Heloise onunla İngilizce konuşmaktan çekinmiyordu.

"Onunla nasıl tanıştın?"

Tom bunu hatırlayamadı. Ne zamandı? Belki beş-altı sene önce. Roma'da mıydı? Reeves kimin arkadaşıydı? Tom kafa yoramayacak kadar yorgundu ve zaten önemi de yoktu. Onun gibi beş-altı tanıdığı vardı ve her biriyle nasıl tanıştığını söyleyebilmesi çok zordu.

"Senden ne istiyordu?"

Tom kolunu Heloise'in beline dolayıp geceliğini vücuduna bastırdı. Karısının serin yanağını öptü. "İmkânsız bir şey. Hayır dedim. Fark etmişsindir. Hayal kırıklığına uğradı."

Belle Ombre'in arkasındaki, kasabalıların yararlandığı ormanın çamlarının arasında bir baykuş, yalnız bir baykuş, gece boyunca öttü. Tom, sol kolu Heloise'in başının altında, yattığı yerde düşünüyordu. Heloise uykuya dalmıştı, yavaş ve sakin nefes alıyordu. Tom iç geçirdi ve düşünmeye devam etti. Ama mantıklı, yapıcı bir düşünme süreci değildi bu. Uyuyamamasının nedeni içtiği ikinci

kahveydi. Bir ay kadar önce Fontainebleau'da madam bilmem kimin verdiği gayriresmi doğum günü partisini hatırladı. Tom'u asıl ilgilendiren, kadının kocasının ismiydi; bu bir İngiliz adıydı ve aklına gelmesi an meselesiydi. Ev sahibi olan adam otuzlu yaşlarının başındaydı ve küçük bir oğulları vardı. Fontainebleau'da cadde üzerinde, arkasında küçük bir bahçesi olan üç katlı bir evde oturuyorlardı. Adam resim çerçevesi imal ediyordu ve Rue Grande'da Tom'un boya ve fırçalarını satın aldığı mağazanın sahibi olan Pierre Gauthier, Tom'u partiye bu yüzden sürüklemişti. "Ah, benimle birlikte gelin Mösyö Rüpli! Eşinizi de getirin! Kalabalık olsun istiyor. Biraz morali bozuk... Neyse, hem çerçeve yaptığı için ona iş de verebilirsiniz belki."

Tom karanlıkta gözlerini kırıştırdı ve kirpikleri Heloise'in omzuna dokunmasın diye başını biraz geri çekti. Uzun boylu sarışın İngiliz adamı belirgin bir iççerleme ve antipati hissiyle hatırladı; çünkü bu adam zemini yıpranmış bir muşambayla kaplı, sac tavanındaki 19. yüzyıldan kalma yarım kabartmalar ve is lekeleriyle kirlenmiş o kasvetli mutfakta Tom'a hoşuna gitmeyen bir şey söylemişti. Tom'a -adı Trewbridge miydi? Ya da Tewksbury?- alaycı bir gülümsemeyle, "Ah, evet sizden bahsedildiğini duymuştum," demişti. Tom, "Adım Tom Ripley. Villeperce'de oturuyorum," diyerek söze başlamıştı. Ve tam, eşi Fransız olan bir İngiliz'in kendisinden çok uzakta oturmaması ve karısı Fransız olan bir Amerikalıyla tanışmaktan hoşlanabileceğini düşünerek, ona ne kadar zamandır Fontainebleau'da yaşadığını sormak üzereydi ki, bu kaba davranışla karşılaşmıştı. Trevanny? İsmi bu değil miydi? Sarışın, düz saçlı ve daha çok Hollandalıya benzeyen birisiydi ama o sıralarda Hollandalı gibi görünen İngilizlere sık rastlanıyordu ve bunun tersi de geçerliydi.

Patricia Highsmith'in bütün dünyada okur kitleleri kadar sinemaseverler tarafından da tanınan ve beğenilen ünlü "Ripley" dizisi ilk defa bütün romanlarıyla Türkçede. 1955'te *Yetenekli Bay Ripley*'yle başlayan serüven, *Ripley Yeraltında* (1970), *Ripley'nin Oyunu* (1974), *Ripley ve Peşindeki Çocuk* (1980) ve *Ripley Su Altında*'yla (1991) devam etmişti.

Ripley'nin Oyunu, *Ripley Yeraltında* adlı kitapta tanıdığımız bir coğrafyada geçiyor. Tom Ripley yine Fransa'da, Paris yakınlarındaki evinde karısı ve evin emektar kâhyaasıyla birlikte yaşıyor. Kendisinden bir konuda aracılık etmesini isteyen dostunun isteğini kırmıyor ve sadece ona değil, gerçekten yardıma muhtaç birine daha elini uzatıyor. Ne var ki, bu seferki lokma kolay yutulur türden değil; çünkü karşısında iki mafya ailesi var.

Tom Ripley'nin dostları ve düşmanlarıyla birlikte Fransa-Almanya hattında ölüm kalım yolculukları başlıyor.

24 TL
KDV DAHİL

ISBN 978-975-07-3184-6

9 789750 731846